

Parádsasvár · 2026 Ősz

Világeleje kertek

Parádsasvár három szövete: természet, közösség, kultúra és épített környezet – és ami ezeket összeköti.

Természet **Közösség** **Kultúra**

Honnan indultunk?

Egy elhagyott garázssor a Mátra lábánál

Aszfalt mindenütt, romos csarnok, benőtt szikkasztó, szivattyúház.

2023: itt kezdtük.

a garázssor

az üres csarnok

vizesblokk

a benőtt medence

A parádsasvári modell

Három szövet, egy falu

Természet

Víz, talaj, élőhely: visszaadjuk, amit a beton elvett.

Közösség

Kaláka, tűzoltók, túrák: amit együtt csinálunk, az a miénk.

Kultúra és épített környezet

Garázsból színház: újrahasznosítjuk, ami már áll.

…és a negyedik szál, ami mindhármat összeköti: a Világeleje kert.

1

Első szövet

Természet

Víz, talaj, élőhely. Nem díszkertet csinálunk, hanem visszaadjuk a helyet azoknak, akiktől elvettük: békáknak, beporzóknak, madaraknak.

Természet · víz előbb

Minden csepp esőt helyben tartunk

Élő víztükör
Kőszegély, lápi növények, békák és szitakötők.

Bontott burkolat
Ahol aszfalt volt, ott újra beszivárog a víz.

Esővíz a kertbe
A tetőkről lefolyó víz nem a csatornába, hanem a növényekhez megy.

Természet · élőhely

Erdősáv a falu közepén

Őshonos fák és cserjék, korhadó rönkök a lebontóknak, vegyszer nélkül. A cél: a kert lassan magától működjön.

november 21.

Miyawaki-erdő Parádsasváron

Sűrű, őshonos mini-erdő, az önkormányzattal együttműködésben.

2

Második szövet

Közösség

Egy hely attól lesz élő, hogy emberek járnak oda. Nem a falunak terveztünk, hanem a faluval.

Közösség · kaláka

Amit együtt építünk, az a miénk

közös munkanap a GarázsSasváron

közös túra

Közös tervezés

A kert tervébe a helyiek ötletei is bekerültek.

Nyitott kapu

Munkanapok, túrák, programok: bárki beszállhat.

Közösség · biztonság és tűz

Oltjuk is, rakjuk is

A parádsasvári önkéntes tűzoltók vigyáznak a falura, a tűzrakó kör körül pedig este összeül, aki arra jár.

Szellemi wellness és önkéntes tűzoltók

önkéntes tűzoltók

Szellemi wellness

3

Harmadik szövet

Kultúra

és épített környezet

A legzöldebb épület az, amit nem kell megépíteni. Ami már áll, azt megtöltjük élettel.

Kultúra · újrahasznosítás

Ami romos volt, abból színpad lett

előtte

utána

telt ház a csarnokban

Kultúra · élet a falu közepén

Telt ház a Mátra lábánál

Előadások, beszélgetések, tudománykommunikáció: a kultúra nem csak Budapesten lakik.

GARÁZSSASVÁR
PARÁDSASVÁR
SINCE 2023

A negyedik szál

Világeleje kert

Ahol a természet, a közösség és a kultúra összeér – egy telken, amit visszaadtunk.

Természet **Közösség** **Kultúra**

A koncepció

Mi az a Világeleje kert?

Egy beépíthető telket tudatosan visszaadunk a természetnek és a közösségnek – bontott anyagból, őshonos fajokkal, vízmegtartással, közösen tervezve.

Takács-Sánta András *Világeleje*-gondolata, lefordítva a telekhatárok, az építési szabályok és a kalákák nyelvére.

Nem hősiesség, hanem józan döntés.

1 · a telek

A kert

Megmutatja, hogy működik.

2 · a hálózat

A mozgalom

Ahány kert, annyi bizonyíték.

3 · a szabály

A javaslat

Általánossá teszi, ami egy telken bevált.

egy fa, öt ásó

A gyakorlatban

Mi van egy Világeleje kertben?

Víz helyben
tó, esővíz, beszivárgás

Őshonos társulások
erdősáv, cserjék, gyep

Holtfa, rovarhotel
lakás a lebontóknak

Vegyszermentes gyümölcsös
és fűszerkert

Bontott anyagból
kő, fa, tégla újra

Közösségi terek
ülőkör, ösvények

4 erdőzóna

25 fa

~1180 cserje

135 m² tó

2026. október 23.

200+

önkéntes

Egyetlen nap alatt megépült az első Világeleje kert Parádsasváron.

Ásóval, lapáttal, nevetve.

Október 23. · fotófal

Ásó, kapa, nevetés

a kertépítés kabalája is ott volt

élőlánc a lejtőn

a teljes domboldal

levendulasor

csapatmunka

Ami azóta történt – és ami jön

Kertből mozgalom

okt. 3.

Világeleje Ünnep: bejelentjük a kertet, a mozgalmat és a javaslatot.

okt. 23.

Megépül az első kert, több mint 200 önkéntessel.

nov. 19.

Első nyílt párbeszéd az ELTE Lágymányosi Campusán, online kérdőívvel.

nov. 21.

Miyawaki-erdő Parádsasváron, az önkormányzattal.

2027 tavasz

Előkészítés, közös tervezés és országos indulás, online felület fejlesztése

Záró gondolat · terveink

Természetpozitív fejlesztéspolitika

A Világeleje kert megmutatta: egy beépíthető telek visszaadható a természetnek és a közösségnek. Most ebből csinálunk szabályt.

Nettó nulla földfoglalás

Új beépítés csak visszaadás árán. Irány: előbb felezés, aztán nettó nulla.

Aki beépít, bontást fizet

Minden új m² után 1,2 m² bontás és visszavadítás, Természet-visszaadási Alapból.

Világeleje-szerződés

Megállapodás bontási bónusszal. Kísérlet 3–5 településen, köztük Parádsasváron.

Tartós védelem

Természetvédelmi szolgalom, közösségi földalap, nyilvános térkép a visszaadott m²-ekről.

Csatlakozz — minden ötletet várunk!